

Hoe kan je natuur beschermen én versterken bij zon- en windprojecten?

De Natuur en Milieufederaties zetten zich in voor een natuurinclusieve energietransitie. Met de komst van zonnenvelden en windparken verandert ons landschap en onze natuur. Gelukkig is het mogelijk om hernieuwbare energieprojecten te realiseren én tegelijk onze omgeving aantrekkelijk en leefbaar te houden. Er zijn volop maatregelen om ecologische schade te voorkomen en de natuur te versterken met energieprojecten, in de fases van ontwerp, aanleg én beheer. Dit wordt ook steeds belangrijker: vanaf 2025 is het bij de aanvraag van SDE++ subsidie voor de aanleg van zonnenvelden zelfs verplicht om rekening te houden met de natuur.

Zonneparken	Windmolens
Ontwerp	
Richt het zonnenveld of terrein onder de windturbines in als eco(verbindings)zone of als 'stepping stone', een gebied met bijzondere vegetatie en dieren, met schuilgelegenheid waar dieren even tot rust kunnen komen. Kijk hierbij naar doelen voor natuur en biodiversiteit voor het omliggende gebied van de projectlocatie. Pas bij windparken op dat je geen dieren aantrekt die kunnen sneuvelen tegen de wieken.	
Voeg passende landschapselementen toe zoals bloeiende slootkanten, knotbomen, struweelranden, houtwallen en kleine bosjes. Zorg altijd voor vegetatie van inheemse soorten.	
Leg hagen, sloten of grondwallen aan in plaats van hekwerk. Dit kan ook in combinatie met een hek wanneer wenselijk voor de verzekering.	Kies een stilstandregeling voor vogels en vleermuizen op basis van trekseizoen of weersomstandigheden.
Zorg dat het terrein gevarieerd is: hoog-laag, nat-droog.	Voorzie windmolens van radar- of cameradetectie voor vleermuizen en grote vogels.
Leg poelen en watergangen aan met natuurvriendelijke oevers.	Investeer in een naderingsdetectiesysteem zodat de rode lampen 's nachts alleen aangaan als er daadwerkelijk vliegverkeer is. Fijn voor vleermuizen én voor omwonenden.
Laat minimaal 25% van de bodem tussen de tafels met zonnepanelen onbedekt en zorg voor minstens 10% licht op de donkerste plekken onder de panelen. Zo kunnen zonlicht en regenwater de bodem bereiken.	Leg nieuwe natuur aan op een andere locatie voor soorten die leefgebied verliezen, zoals de grutto.

Zonneparken	Windmolens
Zaai inheemse kruiden in of leg zadenrijk maaisel neer uit een nabijgelegen (natuur)gebied. Dit kan helpen om snel meer biodiversiteit te krijgen.	Investeer een deel van de opbrengst van het energieproject in populatieversterkende maatregelen voor kwetsbare vogel- en vleermuissoorten, méér dan voor compensatie verplicht is.

Aanleg

Laat werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden.
Herstel vegetatie die is beschadigd tijdens de aanleg.
Voorkom inklinking (verdichting/inkrimping) van de grond tijdens de aanleg.
Beperk licht- en geluidshinder tijdens de aanleg. En bedenk bijvoorbeeld in hoeverre elektrisch bouwverkeer mogelijk is.

Beheer

Zet in op verschaling (voedselarmer maken) van de bodem voor meer biodiversiteit. Maai niet te vaak en voer maaisel af. De inzet van schapen die een stuk gras volledig kort grazen (drukbe grazing) is ook mogelijk.
Maai niet alles in één keer, maar doe het gefaseerd. Sla bewust plekken over. Zorg dat er in de winter ook vegetatie is.
Verbeter waar mogelijk de grondwaterstand.
Gebruik geen pesticiden en herbiciden.
Zet goede monitoring op en krijg grip op de kwaliteit van de bodem en ontwikkeling van natuur en biodiversiteit op het zonne- of windpark.
Voer onderhoud zo veel mogelijk uit buiten het broedseizoen.

Wist je dat?

De Natuur en Milieufederaties leiden in meerdere provincies Energieboswachters op. Dit zijn burgerexperts met kennis over het beschermen en versterken van natuur bij energieprojecten. Je kunt hen **uitnodigen** om wind- en zonprojecten te beoordelen.

Meer weten? Neem contact op met Marleen Roozen, Projectleider Klimaat en Energie bij de Natuur en Milieufederaties of met een specialist in jouw provincie.

Dit kennisblad is een product van de Natuur en Milieufederaties
Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht

info@natuurenmilieufederaties.nl
www.natuurenmilieufederaties.nl

030-256 73 60

NL96 TRIO 0391 0113 24
KvK 41266143